

กลวิธี

การใช้ภาษาในบทเพลงแนวโฟล์กซอง
ของเขียนไขและวานิชศริญญา ขวัญทอง¹ ชนิกันต์ กู้เกียรติ^{2*} จิตตภา สารพัฒน์ก ไชยปัญญา³

รับบทความ: 14 มิถุนายน 2569 แก้ไขบทความ: 30 มิถุนายน 2569 ตอรับบทความ 2 กรกฎาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงแนวโฟล์กซองของเขียนไขและวานิช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากบทเพลงที่เขียนไขและวานิชเป็นผู้แต่งและขับร้องด้วยตนเอง ที่เผยแพร่ผ่านแพลตฟอร์ม YouTube ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561–2568 จำนวน 42 เพลง ดำเนินการวิเคราะห์ เนื้อหาด้วยเทคนิคการอ่านอย่างพิถีพิถัน และนำเนื้อเพลงมาจำแนกหมวดหมู่ตามเกณฑ์กลวิธีทางภาษาและวรรณศิลป์ จากนั้นจึงนำมาตีความและนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการใช้ภาษาที่โดดเด่น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้คำสัมผัส พบทั้งสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ ซึ่งช่วยสร้างจังหวะที่ไพเราะ สร้างจินตภาพ และสื่อสารความหมาย 2) การใช้การซ้ำคำ พบทั้งการซ้ำคำหนึ่งพยางค์ และการซ้ำวลี ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เกิดความไพเราะทางเสียงแล้วยังช่วยเน้นย้ำความหมายให้หนักแน่นขึ้น 3) การใช้อุปลักษณ์ เพื่อเปรียบเทียบชีวิตและความรัก ได้แก่ ชีวิตคือการเดินทาง ชีวิตคือธรรมชาติ ชีวิตคือวัตถุ หรือสิ่งของ ชีวิตคือการต่อสู้แข่งขัน ชีวิตคือภาชนะหรือพื้นที่ปิดล้อม ความรักคือการเดินทาง ความรักคือธรรมชาติ ความรักคือวัตถุหรือสิ่งของ ความรักคือร่างกายมนุษย์ ความรักคือครู และความรักคือภาพความฝัน อุปลักษณ์นอกจากช่วยในการสื่อความหมายให้ง่ายและชัดเจนขึ้นแล้ว ยังสะท้อนโลกทัศน์และระบบความคิดของผู้แต่งด้วย และ 4) การใช้คำถามวาทศิลป์ เพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกและกระตุ้นการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับการดำรงชีวิต ความรัก และความหมายที่แท้จริงของชีวิต กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงของเขียนไขและวานิช นอกจากช่วยสร้างความงามทางวรรณศิลป์แล้ว ยังช่วยในการสื่อสารความหมาย และสะท้อนอัตลักษณ์เฉพาะตัวของผู้แต่งด้วย

คำสำคัญ: กลวิธีการใช้ภาษา เพลงโฟล์กซอง เขียนไขและวานิช¹⁻² อาจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

* อีเมล: chanikant@buu.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Language Use Strategies in Folk Songs of Khiankhailaewanich

Sarinya Khwanthong¹

Chanikant Kukeati^{2*}

Chittapa Sarapadnuke Chaipunya³

Abstract

This study aimed to investigate language use strategies in folk songs of Khiankhailaewanich. The study employed a qualitative research approach. Data were collected from 42 songs composed and performed of Khiankhailaewanich, published on the YouTube platform between 2018 and 2025. . The study adopted a qualitative content analysis approach. Through close reading, all song lyrics were systematically examined and classified according to predefined categories of linguistic strategies and literary devices. The resulting data were then interpreted and presented using descriptive analysis. The findings revealed four prominent language use strategies: 1) the use of rhyme, including both alliteration and assonance, which helps create melodious rhythm, imagery, and convey meaning; 2) the use of repetition, including repetition of single-syllable words and repeated phrases, which not only contributes to phonetic aesthetics but also reinforces meaning; 3) the use of metaphor, involving comparisons related to life and love through various conceptual metaphors, namely life is a journey, life is nature, life is an object or thing, life is competition, life is a container or enclosed space, love is a journey, love is nature, love is an object or thing, love is the human body, love is a teacher, and love is a dream. Metaphors not only facilitate clearer and more accessible communication of meaning but also reflect the worldview and conceptual system of the songwriter; and (4) the use of rhetorical questions, employed to create emotions and encourage reflection on life, love, and the true meaning of life. The language use strategies found in the songs of Khiankhailaewanich not only contribute to literary aesthetics but also assist in communicating meaning and reflecting the distinctive identity of the songwriter.

Keywords: Language use strategies, Folk songs, Khiankhailaewanich

¹⁻² Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University

* Email: chanikant@buu.ac.th

³ Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University

บทนำ

บทเพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่ผู้แต่งผสมผสานถ้อยคำและดนตรีเข้าด้วยกันเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนแนวคิดและโลกทัศน์ของตนไปยังผู้ฟัง บทเพลงมีบทบาทความสำคัญต่อผู้รับสารไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวรรณกรรมประเภทอื่น ทั้งนี้เพราะเพลงเข้าถึงประชาชนได้ดีกว่าวรรณกรรมประเภทอื่นโดยไม่ต้องอ่าน เพียงฟังก็ให้ความสละเทือนอารมณ์ได้ นับว่าวรรณกรรมเพลงก็ยังมีบทบาทมากขึ้น (บุญยงค์ เกศเทศ, 2525) ประวัติเพลงในประเทศไทยมีพัฒนาการสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม เริ่มจากเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมและการใช้ชีวิตประจำวัน ต่อมาพัฒนาเป็นเพลงไทยเดิมที่มีทำนองและรูปแบบชัดเจน และเมื่อไทยรับอิทธิพลดนตรีจากตะวันตกจึงมีเพลงตามแนวตะวันตกซึ่งขับร้องด้วยภาษาไทยประกอบกับเครื่องดนตรีสากล มีหลายแนวเพลง เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงเพื่อชีวิต เพลงป๊อป เพลงร็อก เพลงแจ๊ส เพลงฮิพฮอป และเพลงโฟล์คซอง เป็นต้น

ในกระแสเพลงโฟล์คซองไทยชื่อของสาโรจน์ ยอดยิ่ง หรือในวงการเพลงรู้จักในชื่อ “เขียนไข่และวานิช” เป็นหนึ่งในศิลปินเพลงที่มีชื่อเสียงโดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ เขียนไข่และวานิชเป็นศิลปินที่แต่งเพลงเล่นดนตรี และขับร้องเพลงด้วยตัวเอง เขาเริ่มต้นแต่งเพลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เริ่มเผยแพร่บทเพลงผ่านแพลตฟอร์ม YouTube เมื่อปี พ.ศ. 2561 และเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางเมื่อปี พ.ศ. 2563 จากเพลงแค้นน้องนางนั้นแดงกว่าใคร สร้างปรากฏการณ์เพลงที่มียอดรับชมแบบถล่มทลายและมีคนนำมาร้อง cover มากมายหลากหลายเวอร์ชัน (อิริวัฒน์ อุตัน, 2563) จากนั้นชื่อเขียนไข่และวานิชก็ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีบทเพลงที่แต่งและขับร้องด้วยตนเองจำนวน 42 เพลง มีเพลงที่มียอดรับชมบนแพลตฟอร์ม YouTube เกิน 1 ล้านวิวมากกว่า 20 บทเพลง เช่น เพลงแค้นน้องนางนั้นแดงกว่าใคร มียอดรับชมถึง 48 ล้านวิว เพลงภาพฝันในจักรวาล 29 ล้านวิว เพลงหนีห่าง 23 ล้านวิว เพลงบอกลา 11 ล้านวิว เพลงต่อไปนี้ 6 ล้านวิว และเพลงจดหมายจากใครคนหนึ่ง 4 ล้านวิว (เขียนไข่และวานิช, 2568) สะท้อนให้เห็นความสำเร็จของเขียนไข่และวานิชได้เป็นอย่างดี

การที่บทเพลงของเขียนไข่และวานิชจะประสบความสำเร็จได้เช่นนี้นอกจากปัจจัยด้านท่วงทำนองดนตรีที่ไพเราะแล้ว สิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นคือภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเนื้อหาของบทเพลง จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าบทเพลงของเขียนไข่และวานิชมีการใช้ถ้อยคำสัมผัส ภาษาความเปรียบ และกลวิธีทางภาษาอีกหลากหลายเพื่อสร้างความไพเราะ บอกเล่าเรื่องราว สร้างจินตนาการ และถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่ลึกซึ้งกินใจ อีกทั้งยังไม่มีผู้ใดศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงของเขียนไข่และวานิชอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงแนวโฟล์คซองของเขียนไข่และวานิช เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะเด่นในด้านกลวิธีการใช้ภาษาอย่างชัดเจน และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาประเด็นนี้ในบทเพลงของผู้แต่งคนอื่นหรือแนวเพลงประเภทอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงแนวโฟล์คซองของเขียนไข่และวานิช

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. เพลงโฟล์กซอง เพลงโฟล์กซอง (Folk song) มีที่มาจากเพลงพื้นบ้านที่ร้องกันเล่นในหมู่ชาวบ้าน ไม่มีแบบแผนตายตัว เป็นเพลงที่ร้องง่าย มีรูปแบบของทำนองและจังหวะไม่ซับซ้อน และมีเนื้อหาตรงไปตรงมา (ณัชชา โสคติยานุรักษ์, 2543) การเรียบเรียงแนวดนตรีมักใช้เมโลดีเรียบง่าย คอร์ดทางดนตรีไม่ซับซ้อน เพลงฟังสบาย เนื้อหามักกล่าวถึงสิ่งรอบตัว สภาพแวดล้อม หรือปรัชญาการใช้ชีวิต (Songtopia, 2568)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า บทเพลงมักใช้กลวิธีทางภาษาหลายรูปแบบ อาทิ การใช้คำสัมผัส การใช้การซ้ำคำ การใช้อุปมา อุปลักษณ์ อติพจน์ และการใช้คำถามวาทศิลป์ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความคิด และโลกทัศน์ของผู้ประพันธ์ให้เด่นชัด (อรทัย สุขจีระ และกุลธิดา ทองเนตร, 2565; ญฐ อังศุวิริยะ และคณะ, 2563)

2. การใช้คำสัมผัส คำสัมผัสเป็นองค์ประกอบสำคัญทางวรรณศิลป์ที่ช่วยสร้างความไพเราะ ความกลมกลืนของเสียง และจังหวะในการรับสาร คำสัมผัสแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ สัมผัสอักษร หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสัมผัสพยัญชนะ หมายถึง สัมผัสที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) และ สัมผัสสระ หมายถึง สัมผัสที่มีเสียงสระหรือเสียงสระกับตัวสะกดในมาตราเดียวกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) การใช้คำสัมผัสไม่เพียงช่วยสร้างความไพเราะทางเสียงเท่านั้น แต่ยังช่วยขับเน้นความหมาย สร้างจินตภาพ และทำให้สารที่ผู้แต่งต้องการสื่อมีความเด่นชัดมากยิ่งขึ้น (ปนัดดา คำมาโฮม และสารภี ขาวดี, 2564)

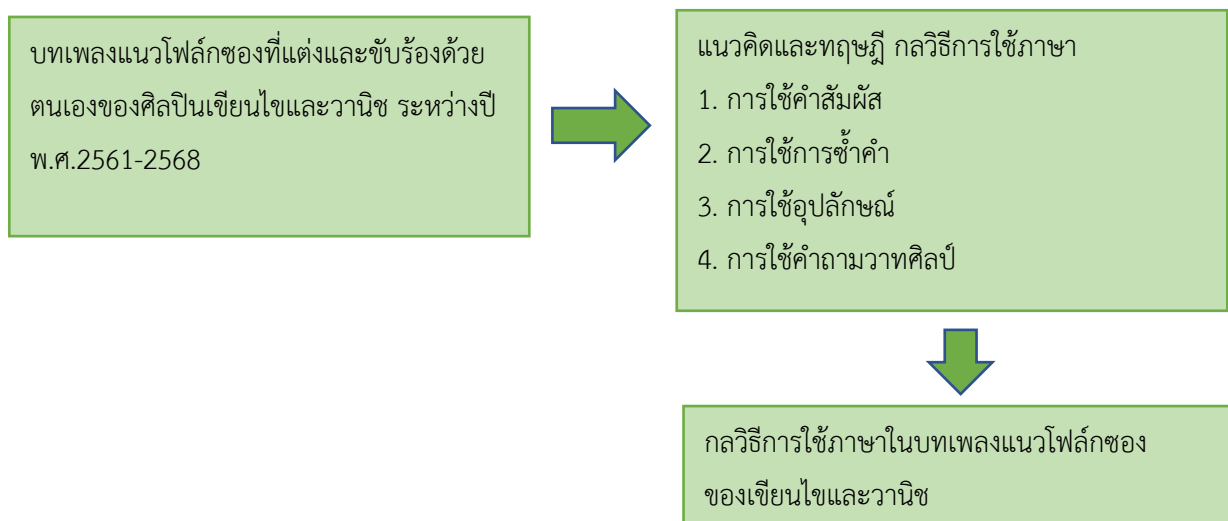
3. การใช้การซ้ำคำ การซ้ำคำคือการนำคำหรือกลุ่มคำเดิมมาใช้ซ้ำ มีทั้งการซ้ำคำพยางค์เดียว และการซ้ำคำมากกว่า 1 พยางค์หรือซ้ำวลี การซ้ำคำเป็นส่วนหนึ่งของศิลปะการใช้คำ ซึ่งผู้แต่งนำมาใช้เพื่อเพิ่มความเด่นชัดของความหมายและเสริมความงดงามทางภาษา (ปนัดดา คำมาโฮม และสารภี ขาวดี, 2564)

4. การใช้อุปลักษณ์ (Metaphor) ในที่นี้ หมายถึงอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ (Conceptual Metaphor) เป็นแนวคิดสำคัญในภาษาศาสตร์ปริชานของ Lakoff และ Johnson ซึ่งอธิบายว่ามนุษย์มักทำความเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือซับซ้อนผ่านสิ่งที่ป็นรูปธรรมและคุ้นเคยกว่า โดยอาศัยการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายหนึ่งไปสู่อีกวงความหมายหนึ่ง เป็นการเปรียบเทียบหรือทำความเข้าใจบางสิ่งผ่านประสบการณ์ของบางสิ่งซึ่งอยู่ต่างวงความหมายกัน แต่มีคุณสมบัติบางอย่างคล้ายคลึงกัน และบางครั้งอาจไม่ปรากฏคำแสดงการเปรียบเทียบ มนุษย์มีการใช้ภาษาเป็นอุปลักษณ์หรือภาษาในเชิงเปรียบเทียบอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน การศึกษาอุปลักษณ์สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองความคิดและวัฒนธรรมของนักประพันธ์และสังคมได้ (Lakoff & Johnson, 1980; อันธิกา ดิษฐกิจ และทัศนาลัย บุรพาชีพ, 2555; ภัทรภรณ์ ละมุล, 2560)

5. การใช้คำถามวาทศิลป์ (Rhetorical Question) หมายถึงการใช้ข้อความหรือประโยคคำถาม โดยไม่ได้มุ่งหวังคำตอบ แต่ใช้เพื่อกระตุ้นความคิด ความรู้สึก หรือสร้างผลทางอารมณ์แก่ผู้รับสาร การใช้คำถามวาทศิลป์สามารถที่จะกำกับความคิดของผู้อ่านได้ เพราะผู้อ่านจะสร้างจินตนาการตามที่ผู้เขียนถาม (Fowler, 1991 อ้างถึงใน ญฐ อังศุวิริยะ และคณะ, 2563) คำถามวาทศิลป์มักปรากฏในบทเพลงเพื่อสื่อ

อารมณ์ ความรัก ความคิดถึง ความผิดหวัง หรือการตัดพ้อ จึงเป็นกลวิธีทางภาษาที่ช่วยเพิ่มพลังในการสื่อสาร และสร้างอารมณ์ร่วมระหว่างบทเพลงกับผู้ฟังได้เป็นอย่างดี (ณฐ อังศุวิริยะ และคณะ, 2563)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลวิธีการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงแนวโฟล์กซองของเขียนไขและวานิชเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ควบคู่กับการวิเคราะห์ตัวบทเชิงตีความ (Textual Analysis) เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงแนวโฟล์กซองของเขียนไขและวานิชอย่างเป็นระบบ

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ข้อมูลและหน่วยการวิเคราะห์ (Data Corpus and Unit of Analysis) ในการศึกษาครั้งนี้คือตัวบทภาษาที่ปรากฏในคำร้องของบทเพลงแนวโฟล์กซองที่เขียนไขและวานิชเป็นผู้ประพันธ์และขับร้องด้วยตนเอง ซึ่งเผยแพร่ผ่านแพลตฟอร์ม YouTube ระหว่างปี พ.ศ. 2561–2568 รวมจำนวน ทั้งสิ้น 42 เพลง

การรวบรวมข้อมูล เครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการประมวลรหัส (Data Collection and Coding) ผู้วิจัยทำการคัดแยกตัวบทโดยการถอดคำร้องจากคลังข้อมูลบทเพลงทั้งหมดเป็นตัวอักษรอย่างละเอียด จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นตอนการอ่านอย่างพิถีพิถันเพื่อจำแนกหน่วยข้อความ และทำการให้รหัสข้อมูล ตามลักษณะกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏ ได้แก่ การใช้คำสัมผัส การใช้การซ้ำคำ การใช้อุปลักษณ์ และการใช้คำถามวาทศิลป์

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี และการจัดหมวดหมู่'เนื้อหา (Theoretical Framework and Categorization) การวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ข้อมูลดำเนินการตามทฤษฎี 1) การวิเคราะห์โครงสร้างหน้าที่ของคำสัมผัสและการเข้าคำตามเกณฑ์สุนทรียศาสตร์ทางวรรณศิลป์ 2) การวิเคราะห์อุปลักษณ์เปรียบเทียบชีวิตและความรักโดยดำเนินการจัดหมวดหมู่เชิงมโนทัศน์ตามทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor Theory) ของLakoff และ Johnson (1980) และ 3) การวิเคราะห์คำถามวาทศิลป์เพื่อจำแนกหน้าที่ในการสื่ออารมณ์ความสะเทือนใจ

การตีความและการนำเสนอผลการวิจัย (Interpretation and Data Presentation) นำหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบแล้วมาตีความความหมาย เพื่อแสดงกลวิธีการใช้ภาษาและนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยเรียงลำดับตามประเด็นกลวิธีทางภาษาทั้ง 4 ด้าน พร้อมยกตัวอย่างคำประพันธ์ประกอบการอธิบาย

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาในบทเพลงของเพียนไขและวานิช ผลการวิจัยพบกลวิธีที่น่าสนใจ 4 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำสัมผัส การใช้การซ้ำคำ การใช้อุปลักษณ์ และการใช้คำถามวาทศิลป์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การใช้คำสัมผัส บทเพลงของเขียนไขและวานิชนิยมใช้คำสัมผัสคล้องจองกันอยู่บ่อยครั้งในทุกบทเพลง ทั้งสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ ดังนี้

1.1 สัมผัสอักษร พบทั้งแบบขีดกันและมีคำหรือวลีอื่นคั่นในวรรคเดียวกันและต่างวรรคกัน

1.1.1 สัมผัสอักษรชนิดกัน เช่น “กึ่งไปโอนอ่อน หรือปลิวลอยตามลม เข้มแข็งไม่พอ อย่าฝัน
ลุกขึ้นผจญ จะหักจะล้าง ให้คิดก่อนจะฟาดฟัน เพราะสิ่งที่จะกระทำ จะนำพาให้วุ่นวาย” (เพลงเดินทางไกล)
“เหลือบมองมาหน้ากระຈไก สีสันสะทอนแสงละมุนละไม” (เพลงสาย) “นั่งมองดูดวงดาว ฉันมองเห็นเธอสุก
สุกาว ส่งแสงเรื่องรองนั้บกลางใจ เธอเหมือนดวงดาวส่องแสง” (เพลงหนีห่าง) จากตัวอย่าง เพลงเดินทางไกล
มีสัมผัสอักษรชนิดกัน 2 พยางค์ เสียง /อ/, /ข/, /ฟ/ และ /ว/ ในคำว่า โอนอ่อน เข้มแข็ง ฟาดฟัน และ วุ่นวาย
เพลงสาย มีสัมผัสอักษรชนิดกัน 2 พยางค์ เสียง /ม/ ในคำว่า มองมา และสัมผัสอักษรชนิดกัน 3 พยางค์ เสียง
/ส/ ในคำว่า สีสันสะ(ทอน) และเพลงหนีห่าง มีสัมผัสอักษรชนิดกัน 2 พยางค์ เสียง /ส/, /ร/ และ /ด/ ในคำว่า
สุก(กาว) ส่องแสง เรื่องรอง และดวงดาว และสัมผัสอักษรชนิดกัน 3 พยางค์ เสียง /ด/ ในคำว่า ดดวงดาว

1.1.2 สัมผัสอักษรที่มีคำหรือวลีอื่นคั่น เช่น “ทุกวินาทีที่มองยังคิดถึง ใจยังคิดถึง
เรื่องราวผ่านมา เวลาผ่านไป” (เพลงคิดถึง) “ดวงฤทัยหรือดวงแก้วตาจุดดวงดาราดวงดาวดวงไหน” (เพลง
แก่น้องนางนั้นแดงกว่าใคร) “ถ้าเป็นรุฬไฟ ย่อมมีราง อัวเป็นอนน อีกมากมาย อัวเป็นเครื่องบิน ก็ท้องฟา
ถ้าราจะดิน รื่องอของเรา” (เพลงเรื่องของเรา) จากตัวอย่าง เพลงคิดถึง มีสัมผัสอักษรที่มีคำหรือวลีอื่นคั่น
เสียง /ท/ และ /ม/ ในคำว่า ทก-ที-ที-ถึง-ถึง และ มอง-มา เพลงแก่น้องนางนั้นแดงกว่าใคร มีสัมผัสอักษรที่

มีคำหรือวลีอื่นคัน เสียง /ด/ ในคำว่า ดวง(ฤทัย)-ดวง(แก้วตา)-ดุดดวงดา(รา)-ดวงดาวดวง และเพลงเรื่องของเรา มีสัมผัสอักษรที่มีคำหรือวลีอื่นคัน เสียง /ร/ และเสียง /ท/ ในคำว่า รถ(ไฟ)-ราง-เรา-เรื่อง-เรา และ ถ้ำ-ถ(น)-ท้อง(ฟ้า)

1.2 สัมผัสสระ พบทั้งแบบชิดกันและมีคำหรือวลีอื่นคันในวรรคเดียวกันและต่างวรรคกัน

1.2.1 สัมผัสสระชิดกัน เช่น “ต่อไปนี้ เธอ คงไม่ได้ไปด้วยกัน” (เพลงต่อไปนี้) “เหนื่อยและท้อ จะพักลงตรงไหนได้ ชีวิตที่เสียไป ได้อะไรมากกลับคืน” (เพลงเดินทางไกล) “ลองมองไปบนฟ้า ลองมองมาในน้ำ มีสิ่งใดในจินตนาการ ที่เธอเติมแต่ง” (เพลงมัวแต่คิด) จากตัวอย่างเพลงต่อไปนี้มีสัมผัสสระชิดกัน 3 พยางค์ เสียง /ไอ/ ในคำว่า ไม่ได้ไป เพลงเดินทางไกล มีสัมผัสสระชิดกัน 2 พยางค์ เสียง /โอะ+ง/ และ /ไอ/ ในคำว่า ลงตรง, และไหนได้, ไปได้ เพลงมัวแต่คิด มีสัมผัสสระชิดกัน 2 พยางค์ เสียง /ออะ+ง/ และ /ไอ/ ในคำว่า ลองมอง และ ไตใน

1.2.2 สัมผัสสระที่มีคำหรือวลีอื่นคัน ผู้แต่งมีการใช้สัมผัสดังกล่าวหลายลักษณะ ได้แก่ สัมผัสสระที่มีคำหรือวลีอื่นคันในวรรคเดียวกัน เช่น “ฤดูกาลนี้ช่างยาวนาน รู้สึกและยังคิดถึง ครั้งนี้ยังติดตรึงมาก่อน จับตามองช่วงเวลาผ่าน ความอ่อนโยนของฤดูกาลช่างลึกซึ้ง” (เพลงฤดูฝน) จากตัวอย่างมีสัมผัสสระที่มีคำหรือวลีอื่นคันในวรรคเดียวกัน เสียง /อา+น/ และ /อี+ง/ ในคำว่า (ฤดู)กาล-นาน และ นิง-ตรึง

สัมผัสสระโดยให้คำท้ายของวรรคหน้าสัมผัสกับคำที่สามหรือห้าของวรรคที่สอง และคำสุดท้ายของวรรคที่สองสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สามและคำที่สามหรือห้าของวรรคที่สี่ ลักษณะดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับสัมผัสนอกของฉันทลักษณ์ประเภทกลอน เช่น “ผากดวงใจฟุ้งล่องไปบนนภา สุดขอบฟ้าหัวจใจพีจะไปง ได้สบตาค่เพียงคริงหึ่งหัวจใจพีแทบติดริง เพื่อรำพิงรำพันถึงแม่นวลน้อง” (แกม่น้องนางนั้นแดงกว่าใคร) จากตัวอย่างมีสัมผัสสระเสียง /อา/ ซึ่งอยู่ท้ายวรรคหน้าสัมผัสกับคำที่สามของวรรคที่สอง ในคำว่า (น)ภา-ฟ้า และมีสัมผัสสระเสียง /อี+ง/ ซึ่งเป็นคำสุดท้ายของวรรคที่สองสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สามและคำที่สามของวรรคที่สี่ ในคำว่า ถึง-ตรึง-(ร)ำพิง

สัมผัสสระเสียงเดียวกันท้ายวรรค เช่น “อาจจะเพียงแค่ลมที่พัดมา เวลาที่ฉันเดิน แล้วเจอกับดอกไม้ คงจะยิ้มเมื่อเห็นทันใด พอแล้วก็สุขใจ ที่ได้เดินทางทาง อาจจะเจอทุกเช้าเรื่อยไป เหมือนแสงวันใหม่ ให้ฉันได้เบิกบาน อยากให้เป็นเช่นนี้เรื่อยไป เพียงแค่ผ่านไป เดียวก็คงไม่นาน ก็ลืม” (เพลงอาจจะเพียง) จากตัวอย่างมีสัมผัสสระเสียง /ไอ/ ซึ่งอยู่ท้ายวรรค ในคำว่า ไม้-ใด-ใจ, ไป-ใหม่ และ ไป-ไป

2. การใช้การซ้ำคำ ผู้แต่งใช้การซ้ำคำในทุกบทเพลง พบทั้งการซ้ำคำหนึ่งพยางค์และการซ้ำคำหลายคำหรือวลี

2.1 การซ้ำคำหนึ่งพยางค์ เช่น “หากรักก็จงรัก รักอย่างไรไม่ให้เกลียด แบบไหน อยางไรให้จดจำ” (เพลงแบบไหน) “ยิ่งบินยิ่งสูง ปีกฉันริมอ่อนล้า ยิ่งปรารถนา หัวจใจชางไฝฝัน ปีกฉันริมหนก อ่อนรงลงทุกวัน นี้ปีกห่งความฝัน หรือปีกห่งความจริง” (ปีกแห่งความฝันหรือปีกแห่งความจริง) “วันดีคืนดีเธอหายไปจากดวงตาฉัน มองไม่เห็นดวงจใจเอนั้น เธอเหมือนดวงดาวที่คอยหนีหาง” (เพลงหนีห่าง)

จากตัวอย่างเพลงแบบไหน มีการซ้ำคำว่า รัก เพลงปิกแห่งความฝันหรือปิกแห่งความจริง มีการซ้ำคำว่า ยิ่ง และคำว่า ปิก และเพลงหนีห่าง มีการซ้ำคำว่า ดวง

2.2 การซ้ำคำหลายคำหรือวลี พบบ่อยครั้งโดยเฉพาะการซ้ำคำในตำแหน่งต้นวรรค คล้ายกับการเล่นกลบทประเภทกระทู้ในฉันทลักษณ์ไทย เช่น “ต่อไปนี้ เธอ คงไม่ต้องไปกับฉัน ต่อไปนี้ เรา คงคุยกัน น้อยลง ก็ความรัก ของเรา เธอทิ้งมันไว้ให้ฉัน เพียงลำพัง เพียงลำพัง เราไม่ต้องไปด้วยกัน (เพลงต่อไปนี้)” “มองดูเธอหายไป มองดูเธอหายไปไกลสุดตา มองดูพากฟ้าไกล มองดูเธอหายไปไกลไม่กลับมา” (เพลงมองดูเธอหายไป) “เพิ่งรู้ว่ารักคือการให้ เพิ่งรู้ว่ารักคือการมอบใจ เพิ่งรู้ว่ารักคือการพบเจอ เพิ่งรู้ว่าใจคือการแบ่งปัน เพิ่งรู้เมื่อยามที่ได้อยู่ด้วยกัน ทุกวันฉันนั้นรักเธอ ... ฉันคิดว่ารักคือการให้ ฉันคิดว่ารักคือการมอบใจ ฉันคิดว่ารักคือการพบเจอ ฉันคิดว่าใจคือการแบ่งปัน ฉันรู้เมื่อยามที่ได้อยู่ด้วยกัน ทุกวันฉันนั้นรักเธอ” (เพลงการให้) จากตัวอย่างเพลงต่อไปนี้มี การซ้ำวลี ต่อไปนี้ ในตำแหน่งต้นวรรคต่อเนื่องกัน 2 ครั้ง เพลงมองดูเธอหายไป มีการซ้ำวลี มองดูเธอ/มองดู ในตำแหน่งต้นวรรคต่อเนื่องกัน 3/4 ครั้ง และเพลงการให้ มีการซ้ำวลี เพิ่งรู้ว่ารัก คือการ/เพิ่งรู้ว่า/ เพิ่งรู้ ในตำแหน่งต้นวรรคต่อเนื่องกัน 3/4/5 ครั้ง และวลี ฉันคิดว่ารักคือการ/ฉันคิดว่า ในตำแหน่งต้นวรรคต่อเนื่องกัน 3/4 ครั้ง

3. การใช้อุปลักษณ์ (Metaphor) การใช้อุปลักษณ์ที่โดดเด่นของผู้แต่ง ได้แก่ อุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตและอุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับความรัก

3.1 อุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับชีวิต เป็นการใช้ภาษาในบทเพลงที่มีความหมายเปรียบเทียบกับชีวิต ความเป็นอยู่ การใช้ชีวิต และการดำเนินชีวิตในเรื่องต่าง ๆ ความเปรียบเทียบเหล่านี้สามารถจัดเป็น มโนอุปลักษณ์ ได้ดังนี้

3.1.1 ชีวิตคือการเดินทาง การเดินทางเป็นการเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง โดยมีวิธีการเดินทางที่แตกต่างกัน ระหว่างการเดินทางนักเดินทางอาจเจอปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง ผู้แต่งได้นำประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางมาอธิบายชีวิต พบจำนวน 11 เพลง ดังพบในถ้อยคำอุปลักษณ์ เช่น “นักเดินทาง ยาวนาน นักเดินทาง ตลอดกาล เขาไม่สนใจใครหรอก เขาไม่สน ใครที่ไหน สิ่งที่เขาทำไป เพื่อการเดินทาง” (เพลงเพื่อการเดินทาง) “ท้องทะเล ช่างกว้างใหญ่ ต้นไม้ ภูเขา ช่างยิ่งใหญ่ ก็เหมือนตัวเรา ต้องก้าวไป สู่หนทาง ของใครของมัน ถ้ามีรถไฟ ย่อมมีราง ถ้าเป็นถนน อีกมากมาย ถ้าเป็นเครื่องบิน ก็ท้องฟ้า ถ้าเราจะเดิน เรื่องของเรา” (เพลงเรื่องของเรา) “อยากจะเดินตามกาลเวลา แต่ไม่ไหว ปลายทางยังมีให้ไป ต้องไป อยากจะพักเอนแรงก่อน ทนไม่ไหว อยากจะพักตรงนี้ก่อน ทนไม่ไหว แต่เวลาไม่หยุดรอ จะไม่เป็นดังใจ ฉันคงต้องไปต่อ” (เพลงแต่เวลาไม่หยุดรอ) “ขอแสงนำทางหน่อย ได้ไหม เพราะฉันมองทางไม่ค่อยชัด” (เพลงสืบล้อที่หายไป) “จงยิ้มเพื่อเรียวยาวแรงเดินต่อ” (เพลงบูเดอซ่า ไกลขีดดวงดาว) ตัวอย่างข้างต้น ผู้แต่งนำสิ่งที่เป็นประสบการณ์หรือคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางมาเปรียบเทียบเพื่ออธิบายการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ดังถ้อยคำที่ว่า “นักเดินทาง” “นักเดินทางตลอดกาล” เปรียบเทียบให้เห็นว่ามนุษย์ผู้เป็นเจ้าของชีวิตต้องเคลื่อนไหวและดำเนินชีวิตต่อไปอย่างไม่มีสิ้นสุด ชีวิตจึง

เปรียบเสมือนการเดินทางที่ไม่มีการหยุดนิ่ง คำว่า “เส้นทาง” “หนทาง” หรือ “ต้องก้าวไปสู่หนทางของใครของมัน” เปรียบให้เห็นว่าวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน ต้องเลือกดำเนินชีวิตด้วยตนเอง การกล่าวถึงเส้นทางและพาหนะในการเดินทางหลายประเภทจากถ้อยคำที่ว่า “รถไฟย้อมมีราง” เครื่องบินก็ท้องฟ้า” เปรียบให้เห็นว่าชีวิตแต่ละคนย่อมมีเงื่อนไขและวิถีทางเฉพาะของตนเอง คำว่า “เดินทางมีปลายทาง” หรือ “ปลายทางยังมีให้ไป ต้องไป” เปรียบเทียบให้เห็นถึงเป้าหมายชีวิตที่มุ่งหวังจะไปให้ถึง คำว่า “อยากจะพัก” เปรียบให้เห็นว่าชีวิตมีอุปสรรคมากมายจนอยากหยุดพัก ถ้อยคำที่ว่า “ของแสงนำทางน้อยได้ไหม เพราะฉันมองทางไม่ค่อยชัด” เปรียบเทียบให้เห็นถึงการใช้ชีวิตที่บางครั้งก็สับสนไม่แน่ใจจึงต้องการความช่วยเหลือหาทางออกในการดำเนินชีวิต และถ้อยคำ “งัยมึเพื่อเรียวแรงเดินต่อ” เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่ากำลังใจเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตให้สามารถผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายของชีวิตได้

3.1.2 ชีวิตคือธรรมชาติ ธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมดาโดยมิได้ปรุงแต่งทั้งสิ่งมีชีวิต เช่น มนุษย์ สัตว์ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ต้นไม้ ป่าไม้ สิ่งเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง มีวงจรชีวิต การเจริญเติบโต การเสื่อมสลาย หรือการปรับเปลี่ยนทางภูมิศาสตร์ ผู้แต่งได้นำประสบการณ์หรือคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติมาอธิบายชีวิต พบจำนวน 5 เพลง เช่น “มีใบไม้ร่วงหล่น ลงบนพื้นดินหยาบ วันและเวลาเริ่มเปลี่ยน ตามกาล เวลา ตามกาล เวลา เราคงเป็นเพียงต้นไม้ต้นหนึ่ง คอยหมุนเวียนเปลี่ยนผ่าน คอยหมุนเวียนเปลี่ยนผ่าน กาลเวลาเริ่มจะยาวนาน คงหมุนเวียนเปลี่ยนผ่าน” (เพลงตามกาลเวลา) “จากฟ้ามาสู่ดิน เปลี่ยนแปลงชั่วข้ามคืน ..ถึงใบไอนอ่อน หรือปลิวลอยตามลม เข้มแข็งไม่พอ อย่าฝืนลุกขึ้นผจญ จะหักจะล้าง ให้คิดก่อนจะฟาดฟัน เพราะสิ่งที่จะกระทำ จะนำพาให้วุ่นวาย” (เพลงเดินทางไกล) ตัวอย่างข้างต้น ผู้แต่งนำภาพการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติมาเปรียบเทียบกับอธิบายความเปลี่ยนแปลงของชีวิตมนุษย์ ดังปรากฏในถ้อยคำที่ว่า “มีใบไม้ร่วงหล่น ลงบนพื้นดินหยาบ” และ “เราคงเป็นเพียงต้นไม้ต้นหนึ่ง คอยหมุนเวียนเปลี่ยนผ่าน” เพื่อเปรียบชีวิตมนุษย์กับต้นไม้ที่มีการเปลี่ยนแปลง มีเกิด เติบโต และตาย หมุนเวียนเป็นวัฏจักร นอกจากนั้น ถ้อยคำที่ว่า “ถึงใบไอนอ่อน หรือปลิวลอยตามลม” เป็นการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่อาจต้องพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ กับกิ่งใบต้นไม้ที่ต้องเผชิญแรงลม มนุษย์จึงต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้อยู่รอด เช่นเดียวกับต้นไม้ที่ต้องโอนอ่อนลู่ไปตามลม

3.1.3 ชีวิตคือวัตถุหรือสิ่งของ มนุษย์คุ้นเคยกับวัตถุสิ่งของว่าเป็นสิ่งที่สามารถมีมูลค่า สูญหาย ควรจะเก็บรักษาหรือทิ้งได้ ผู้แต่งได้นำประสบการณ์เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของซึ่งเป็นรูปธรรมมาอธิบายชีวิต ซึ่งเป็นนามธรรมให้เข้าใจชัดเจนขึ้น พบจำนวน 5 เพลง ดังตัวอย่าง “หากเป็นเธอ ฉันจะทำอย่างไร เมื่อทุกสิ่งไม่ได้เริ่มใหม่ เป็นแค่เพียงวัตถุที่หายไปตลอดกาล ไม่กลับมา” (เพลงสืบล้อที่หายไป) “หลับตาถอนหายใจ ชีวิตราคาแพง งัยมึเพื่อเรียวแรงเดินต่อ” (เพลงบูเดอซ่า ใกล้ชิดดวงดาว) “ความฝันของฉันหลุดลอยไป ลอยหายในจักรวาล ตามหาก็คงอีกนาน” (เพลงภาพฝันในจักรวาล) “แค่อยากจะพักได้ไหม ให้ฉันเดินทางตามใจไปจากความคิดวุ่นวาย โยนมันทิ้งไปสักวัน” (เพลงจะพัก) จากตัวอย่าง ผู้แต่งใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ว่า “เป็นแค่เพียงวัตถุที่หายไปตลอดกาล ไม่กลับมา” เปรียบชีวิตเป็นเหมือนสิ่งของที่สูญหายและไม่อาจนำกลับคืนมาได้

เพื่อสะท้อนความไม่จริงยั่งยืนของชีวิต ถ้อยคำที่ว่า “ชีวิตราคาแพง” เปรียบให้เห็นว่าชีวิตเป็นสิ่งที่มีความค่าและความสำคัญควรดูแลรักษาให้ดี ถ้อยคำ “ความฝันของฉันทหลุดลอยไป ลอยหายในจักรวาล” เปรียบให้เห็นว่าความใฝ่ฝันในชีวิตเป็นเหมือนสิ่งของที่สามารถหลุดลอยหายไปได้ และ “โยนมันทิ้งไปสักวัน” คำว่า “ทิ้ง” เป็นกริยาที่ใช้กับวัตถุสิ่งของเพื่อเปรียบกับการปล่อยวางปัญหาหรือความทุกข์ในชีวิต

3.1.4 ชีวิตคือการต่อสู้แข่งขัน การต่อสู้แข่งขันผู้แข่งขันต้องเข้มแข็ง อดทน รู้จักประเมินความพร้อมและเตรียมตัวก่อนต่อสู้เพื่อให้ได้ชัยชนะ ผู้แต่งใช้ถ้อยคำอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบการต่อสู้แข่งขันเพื่ออธิบายชีวิต พบจำนวน 2 เพลง ดังถ้อยคำที่ว่า “เข้มแข็งไม่พอ อย่าฝันลูกขึ้นผจญ” (เพลงเดินทางไกล) “พอเป็นหนุ่มก็เริ่มคิด ทำไมชีวิตต้องแข่งขัน ของใครของมัน ของฉันต้องมาก่อน” (เพลงสัมภาระ) ถ้อยคำ “ผจญ” สื่อถึงการเผชิญหน้ากับฝ่ายตรงข้ามหรือศัตรู เปรียบชีวิตว่าเป็นเช่นเดียวกับการต่อสู้ที่มนุษย์ต้องรู้จักประเมินความพร้อมและขีดความสามารถของตนเองก่อนเผชิญอุปสรรค และถ้อยคำ “ชีวิตต้องแข่งขัน” เปรียบเทียบชีวิตกับการแข่งขัน เพื่อสะท้อนความคิดว่าการดำเนินชีวิตในสังคมต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตน เช่นเดียวกับการต่อสู้แข่งขันเพื่อให้ได้ชัยชนะเหนือผู้อื่น

3.1.5 ชีวิตคือภาระหรือพื้นที่ปิดล้อม เป็นการเปรียบเทียบที่แสดงให้เห็นอุปสรรคชีวิต เปรียบเหมือนภาระหรือพื้นที่ปิดล้อม พบจำนวน 1 เพลง ดังถ้อยคำอุปมาอุปไมยที่ผู้แต่งใช้ในบทเพลงว่า “ฝนตก กลอนท่อนหนึ่งกล่าว ชีวิตคือความว่างเปล่า ความรู้สึกบอก ไม่จำเป็นต้องบอกให้ลึกซึ้ง” (เพลงฤดูฝน) จากถ้อยคำ “ชีวิตคือความว่างเปล่า” ผู้แต่งเปรียบเทียบชีวิตเป็นภาระหรือพื้นที่ที่ไม่มีสิ่งใดบรรจุอยู่ภายใน เหมือนกับชีวิตมนุษย์ในมุมมองทางปรัชญาพุทธศาสนาที่เห็นว่าไม่มีสิ่งใดคงอยู่อย่างจริงจังยั่งยืน ทุกอย่างล้วนมีการเปลี่ยนแปลง และสูญสลายไป

3.2 อุปสรรคที่เกี่ยวกับความรัก เป็นการใช้ภาษาในบทเพลงที่มีการเปรียบเทียบถึงความรัก คือมีใจผูกพันด้วยความห่วงใย มีใจผูกพันด้วยความเสนหา หรือมีใจผูกพันฉันคู่สาว มีทั้งการเปรียบเทียบถึงความรักที่สมหวัง ยังไม่สมหวัง ผิดหวัง และความปรารถนาในความรัก ความเปรียบเทียบเหล่านี้สามารถจัดเป็นมโนอุปมาอุปไมยได้ดังนี้

3.2.1 ความรักคือการเดินทาง เป็นการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบที่นำประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทางซึ่งผู้เดินทางจะต้องมีการเคลื่อนที่ไปบนเส้นทางและอาจมีอุปสรรคระหว่างการเดินทางมาอธิบายการดำเนินไปของความสัมพันธ์และความรู้สึกเกี่ยวกับความรักของมนุษย์ พบจำนวน 7 เพลง ตัวอย่างเช่น “เพิ่งรู้ว่ารักคือการพบเจอ” (เพลงการให้) “ต่อไปนี่ เธอ คงไม่ได้ไปด้วยกัน” (เพลงต่อไปนี่) “ใจยังคงคิดถึงเรื่องราวผ่านมา เวลาผ่านไป ... ต้องใช้เวลาข้ามผ่าน ยอมรับด้วยดีเพื่อกันและกัน” (เพลงคิดถึง) “อยู่ที่ไหนขอใจอย่ารู้เมื่อไหร่จะกลับมา” (เพลงจดหมายจากใครคนหนึ่ง) จากตัวอย่าง ถ้อยคำ “พบเจอ” เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง ความรักจึงเปรียบเหมือนเส้นทางที่คนสองคนได้เดินทางมาพบกัน และสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน ถ้อยคำ “ต่อไปนี่ เธอ คงไม่ได้ไปด้วยกัน” สื่อความหมายเปรียบเทียบความรักกับการเดินทางร่วมกันของคนสองคน เมื่อความรักสิ้นสุดลงก็เหมือนกับการแยกเส้นทางกันเดินไม่ได้เดินไป

ด้วยกันอีก ถ้อยคำ “ผ่านมา” “ผ่านไป” “ข้ามผ่าน” เปรียบอุปสรรคของความรักที่ต้องผ่านพ้นไปได้เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่ดีด้วยกันเหมือนกับอุปสรรคระหว่างการเดินทางซึ่งต้องข้ามผ่านไปได้จึงจะถึงที่หมาย ถ้อยคำที่ว่า “อยู่ที่ใดหนอใจอยากรู้เมื่อไหร่จะกลับมา” เปรียบเทียบคนที่ผิดหวังหรือสูญเสียความรักเหมือนกับคนที่รอคอยคนที่เดินทางจากไปให้เขาเดินทางกลับมา

3.2.2 ความรักคือธรรมชาติ ผู้แต่งนำสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติมาอธิบายความรักและความรู้สึกเกี่ยวกับความรักของมนุษย์ เพื่อทำให้ความรักที่เป็นนามธรรมกลายเป็นภาพที่ชัดเจนและสื่ออารมณ์ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น พบจำนวน 6 เพลง ตัวอย่างเช่น “เธอคือภาพฝันในจักรวาลของฉัน ดวงดาวส่องแสงแวววาวเมื่อพบเจอ งดงามไปหมด (เพลงภาพฝันในจักรวาล) “นั่งมองดูดวงดาวฉันมองเห็นเธอสุกสกาว ส่องแสงเรืองรองนับกลางใจ เธอเหมือนดาวส่องแสง วันดีคืนดีเธอหายไปจากดวงตาฉัน มองไม่เห็นดวงใจเธอ นั้น เธอเหมือนดวงดาวที่คอยหนีห่าง” (เพลงหนีห่าง) “บอกลา ในวันที่ฝนกำลังจะมา วันที่เห็นหนาว ความเหงาพาให้ใจเจ็บซ้ำ บอกลาในวันที่ฟ้าถล่มลงมา ผ่านดวงใจ น้ำตาให้มันเอ่อไหล” (เพลงบอกลา) ตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ว่า “เธอคือภาพฝันในจักรวาลของฉัน” จักรวาลเป็นพื้นที่ที่กว้างใหญ่ไพศาล ครอบคลุมระบบสุริยะ กาแล็กซีและทุกสรรพสิ่งในอวกาศ การเปรียบคนรักกับจักรวาล จึงเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่าคนรักมีความสำคัญสำหรับตนมาก เธอเป็นเพียงคนเดียวที่เป็นศูนย์กลางครอบคลุมพื้นที่ชีวิต เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตผู้พูด ถ้อยคำที่ว่า “เธอเหมือนดาวส่องแสง ... เธอเหมือนดวงดาวที่คอยหนีห่าง” คำว่า “ดวงดาว” เป็นสิ่งงดงามในธรรมชาติ ดาวส่องแสงสวยงามอยู่บนฟ้ามองเห็นด้วยตา แต่อยู่ไกลเกินกว่าจะนำมาครอบครอง จึงเป็นการเปรียบเทียบกับความรู้สึกที่มีต่อคนรักว่าคนรักเป็นผู้ที่งดงามน่าชื่นชมแต่มีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินจากตน และการนำถ้อยคำเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในด้านที่ไม่ดี น่ากลัว หรือเป็นภัยต่อสิ่งมีชีวิต ได้แก่ ฝนกำลังจะตก อากาศหนาวเย็นมาก ฟ้าถล่ม เป็นการเปรียบเทียบความรักที่ไม่สมปรารถนาทำให้รู้สึกเศร้า เหนง โดดเดี่ยว และเป็นทุกข์

3.2.3 ความรักคือวัตถุหรือสิ่งของ ผู้แต่งได้นำประสบการณ์เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของซึ่งเป็นรูปธรรมมาอธิบายความรักซึ่งเป็นนามธรรมให้เข้าใจชัดเจนและง่ายขึ้น พบจำนวน 6 เพลง ดังตัวอย่าง “ก็ความรักของเรา เธอทิ้งมันไว้ให้ฉัน เพียงลำพัง เพียงลำพัง” (เพลงต่อไปนี้) “เพิ่งรู้ว่ารักคือการให้ เพิ่งรู้ว่ารักคือการมอบใจ ... เพิ่งรู้ว่าใจคือการแบ่งปัน” (เพลงการให้) “วอนให้ลมช่วยพัดหัวใจที่ลอยไป จากดินแดนถิ่นเหนือที่ไกลแสนไกล สุดขอบฟ้าที่ไกลแสนไกลล่องลอยไป วอนให้ลมช่วยพัดหัวใจที่ไปให้ถึง ... แก้มน้องนางนั้นแดงกว่าใคร ใจพี่จมน้ำพุสุธา” (เพลงแก้มน้องนางนั้นแดงกว่าใคร) จากตัวอย่างมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เปรียบเทียบความรักกับวัตถุสิ่งของ ดังพบคำกริยาที่ใช้กับวัตถุสิ่งของ ได้แก่ “ทิ้ง” “ให้” “มอบ” “แบ่งปัน” “ล่องลอยไป” มาใช้กับความรักเพื่ออธิบายว่าความรักเหมือนสิ่งของที่ไม่ต้องการแล้วก็สามารถทิ้งขว้างได้ ความรักเหมือนสิ่งของที่สามารถนำมามอบให้กันหรือแบ่งปันกันซึ่งจะสร้างความรู้สึกที่ดีทั้งต่อผู้ให้และผู้รับได้ ส่วนคำกริยา “ล่องลอยไป” เปรียบความรักเหมือนวัตถุสิ่งของที่สามารถเคลื่อนที่ในอากาศไปถึงคนรักได้ และ

คำว่า “จมแทบพสุธา” เปรียบผู้ที่มีความรักที่กำลังตกอยู่ภายใต้อำนาจของ ความรักอย่างรุนแรงเหมือนวัตถุ สิ่งของที่ถูกแรงดึงดูดดึงดูดให้จมลงสู่พื้นดิน

3.2.4 ความรักคือร่างกายมนุษย์ ร่างกายมนุษย์ประกอบด้วยอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อชีวิต บางครั้งร่างกายเกิดอาการป่วยไข้ ไม่สบายหรือได้รับบาดเจ็บก็จำเป็นจะต้องดูแลรักษาให้หายเป็นปกติ เมื่อหายดีแล้วก็อาจมีรอยแผลเป็นให้เห็นอยู่ ผู้แต่งได้นำประสบการณ์เกี่ยวกับร่างกายมาใช้เป็น ความเปรียบเทียบกับความรักเพื่อทำให้ความรักซึ่งเป็นนามธรรมสามารถรับรู้ได้ผ่านประสบการณ์ของร่างกาย มนุษย์ พบจำนวน 5 เพลง เช่น “แก้มน้องนางนั้นแดงกว่าใคร ใจพี่จมแทบพสุธา ดวงฤทัยหรือดวงแก้วตา ดวงดาราดวงดาวดวงไหน” (เพลงแก้มน้องนางนั้นแดงกว่าใคร) “ยามหลับฝันเราจะมีดวงใจของกัน ยามตื่นทุก วัน สุขใจเมื่อได้เห็นหน้าเธอ” (เพลงการให้) “บอกลา ในวันที่ฝนกำลังจะมา วันที่เหน็บหนาว ความเหงานำพา ให้ใจเจ็บซ้ำ” (เพลงบอกลา) “สุขใดหนอ เท่าความเจ็บ จากกันนานแล้วแถม แล้วมันจะเป็นอดีต ที่ผ่านไป แล้ว อาจมีร่องรอยที่เป็นบาดแผล” (เพลงอดีต) จากตัวอย่าง ถ้อยคำอุปมาอุปไมยคำว่า “ดวงฤทัย” “ดวงใจ” หมายถึงหัวใจเป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดอวัยวะหนึ่งของร่างกาย ทำหน้าที่สูบฉีดเลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ทั่วร่างกายอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่วนคำว่า “ดวงแก้วตา” หมายถึงดวงตาซึ่งเป็นอวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญที่สุด เพราะมนุษย์รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมองเห็น ดังนั้น หัวใจและดวงตาจึงจำเป็นยิ่งใน การดำรงชีวิต การเปรียบคนรักกับหัวใจและดวงตา จึงสะท้อนความคิดของผู้แต่งว่าคนรักมีคุณค่าความสำคัญ ยิ่งต่อชีวิตตน ถ้อยคำ “ใจเจ็บซ้ำ” “ร่องรอยบาดแผล” เป็นถ้อยคำที่แสดงความเจ็บปวดและรอยแผลเป็นทาง ร่างกายเปรียบกับประสบการณ์ความรักที่เป็นทุกข์ สะท้อนว่าความรักสามารถส่งผลต่อความทุกข์ทางจิตใจได้ รุนแรงไม่ต่างจากการบาดเจ็บทางร่างกาย

3.2.5 ความรักคือครู ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และฝึกฝนทักษะเพื่อให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้และเติบโต ผู้แต่งนำประสบการณ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูมาใช้เปรียบอุปมาอุปไมยเพื่อ อธิบายความรัก พบจำนวน 2 เพลง ดังถ้อยคำที่ว่า “สอนเราให้เจ็บ ย่ำเตือนการจาก ผากไว้เป็นอดีต รักจึง ต้องจาก” (เพลงอดีต) “จะต้องสอนยังงี้ให้อดทน นี่แหละความรัก ใครไม่โดนก็คงไม่รู้” (เพลงบอกตักกี้ครั้ง) คำว่า “สอน” และ “ย่ำเตือน” เป็นคำกริยาที่ผู้แต่งใช้เปรียบความรักเป็นครูสอนผู้เรียนให้ได้รับความรู้แล้ว ทำให้ผู้เรียนเติบโตขึ้นเช่นเดียวกับประสบการณ์ความรักที่ไม่สมหวัง

3.2.6 ความรักคือภาพความฝัน ความฝันเป็นสิ่งที่งดงาม สร้างความสุข แต่ขณะเดียวกัน ก็สร้างความไม่มั่นคงทางใจเพราะเมื่อตื่นก็เลื่อนหายไป ผู้แต่งนำคุณสมบัติเหล่านี้มาเปรียบเทียบกับ ความรัก พบจำนวน 3 เพลง ดังถ้อยคำที่ว่า “เธอคือภาพฝันในจักรวาลของฉัน” (เพลงภาพฝันในจักรวาล) “เมื่อก่อนเราเคยวาดฝันที่มีให้กัน กลักลายเป็นความสำคัญไม่เคยเลื่อน” (เพลงแบบไหน) “อาจจะเพียง ละเมอ เพื่อคืนวันถึงเธอ อาจจะเป็นความฝัน ที่ไม่นานก็ลืม” (เพลงอาจจะเพียง) ผู้แต่งใช้ถ้อยคำ “ภาพฝัน” “วาดฝัน” “ความฝัน” เปรียบเทียบกับความรัก เพื่อสื่อความคิดว่าความรักหรือคนรักงดงามและสร้างความสุข ใจ แต่บางครั้งความรักก็ทำให้หัวใจว่าเป็นสิ่งชั่วคราวที่จะหายไปเช่นเดียวกับความฝันหลังตื่นนอน

4. การใช้คำถามวาทศิลป์ (Rhetorical Question) บทเพลงของเขียนไขและวานิชพบการใช้คำถามวาทศิลป์จำนวน 22 เพลง จากทั้งหมด 42 เพลง ส่วนใหญ่เป็นการใช้คำถามวาทศิลป์เกี่ยวกับชีวิตกับการใช้คำถามวาทศิลป์เกี่ยวกับความรัก ดังนี้

4.1 คำถามวาทศิลป์เกี่ยวกับชีวิต ผู้แต่งตั้งคำถามเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ พบจำนวน 13 เพลง ตัวอย่าง เช่น “พอเป็นหนุ่มก็เริ่มคิด ทำไมชีวิตต้องแข่งขัน ของใครของมัน ของฉันต้องมาก่อน” (เพลงสัมภาระ) “คราบน้ำตาของวันเวลาที่หล่นหาย เสียดสี ย่ำเตือน ทุกเรื่องราว เสียงที่ร่ำร้อง บทเพลง ล่องลอยหล่นหาย ลมหนาวพัดพา ล่องไป แค่นี้คุ้มแล้วหรือยัง ความฝันถึงแล้วหรือยัง” (เพลง คุ้มแล้วหรือยัง) “ข้ามีเพื่อนฝูงรอบกาย เดินทางไกลแสนไกล เหนื่อย และท้อ จะพักลงตรงไหนได้ ชีวิตที่เสียไป ได้อะไรมา กลับคืน ... สิ่งที่เกิดกับสิ่งที่หวัง หยุตพังมลายเมื่อชีพวาย เหนื่อยใจ และท้อใจ จะคิดให้วุ่นวายทำไม ในเมื่อ วันสุดท้าย ความตายคือความจริง” (เพลงเดินทางไกล) ตัวอย่างข้างต้น ผู้แต่งใช้คำถามวาทศิลป์เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การใช้ชีวิตที่ต้องดิ้นรนแข่งขัน การแสวงหาเป้าหมายและความสำเร็จ ความทุกข์ยาก เหนื่อยล้า และการปล่อยวาง เพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกและโน้มน้าวผู้ฟังให้เกิดการคิดใคร่ครวญในการหาความหมายที่แท้จริงของชีวิต

4.2 คำถามวาทศิลป์เกี่ยวกับความรัก พบจำนวน 9 เพลง ตัวอย่างเช่น “จากคืนวันที่แสนยาวนาน จากวันวานแสนไกล อยู่ที่ใดหนอใจอยากรู้เมื่อไหร่จะกลับมา ... เพื่อการรอคอยสิ่งหนึ่ง ที่ฉันฝัน เพื่อใครสักคนเดินทางผ่านเข้ามา จะหยุดเวลานี้ไว้ให้ช้า เก็บกาลเวลา ไว้ตลอดกาล (เพลงจดหมายจากใครคนหนึ่ง) “หากรัก ก็จงรัก รักอย่างไรไม่ให้เกลียด แบบไหน อย่างไร ให้จดจำ หากเป็นเพียงแค่ความรักที่หลงเข้ามาให้ รู้จัก จะรักแบบไหนให้จดจำ คนที่รักกันจริง เขาจะรักกันแบบไหน เพื่อที่ใครและใครไม่ถูกลืม” (เพลงแบบไหน) “สบตา เอยคำร่ำลา สิ่งที่ดี ที่มีเก็บไว้ในใจเก็บไว้ตลอดไป หากวันใด หากเกิดได้พบได้เจอกันใหม่ ให้เป็นวันที่ดีส่งยิ้มให้กันจะได้ไหม แล้วให้มันผ่านไป” (เพลงบอกลา) ผู้แต่งใช้คำถามวาทศิลป์ตั้งคำถามเกี่ยวกับความรัก เช่น ความคิดถึง การรอคอย ความหวังโย ความผูกพัน ความสับสนในความสัมพันธ์ การดักพ้อ ความทุกข์ใจ การยอมรับความผิดหวังจากความรัก เพื่อเร้าใจผู้ฟังให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตาม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงแนวโพล์กของของเขียนไขและวานิช พบกลวิธีที่โดดเด่น 4 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำสัมผัส การใช้การซ้ำคำ การใช้อุปลักษณ์ และการใช้คำถามวาทศิลป์ อภิปรายผลได้ดังนี้

การใช้คำสัมผัสพบในทุกบทเพลงบางแห่งมีลักษณะคล้ายการเล่นสัมผัสของฉันทลักษณ์ประเภทกลอน ทั้งที่การแต่งเพลงไม่ได้มีข้อบังคับเรื่องสัมผัส ส่วนการใช้การซ้ำคำแม้ไม่พบทุกเพลงแต่ก็พบเป็นจำนวนมาก และต่อเนื่อง หลายแห่งมีการซ้ำคำแบบกระทุ้ง กลวิธีทั้งสองอย่างนี้ผู้แต่งใช้เพื่อสร้างเสียงที่ไพเราะดังดนตรีและ

เน้นย้ำอารมณ์หรือความหมายที่ต้องการสื่อสารเช่นเดียวกับกลวิธีในกวีนิพนธ์หรือบทกลอน สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของปนัดดา คำมาโฮม และสารภี ขาวดี (2564) เรื่องกลวิธีการประพันธ์ในกวีนิพนธ์ของ พรชัย แสนยะมูล ที่พบว่า การเล่นเสียงสัมผัสและการซ้ำคำเป็นกลวิธีที่สำคัญในกวีนิพนธ์ของพรชัย แสนยะมูล เพราะทำให้เกิดกระบวนกลอนที่ไพเราะ สร้างจินตภาพ และเน้นย้ำความหมายของสิ่งที่ต้องการสื่อสารได้

การใช้อุปลักษณ์ พบว่าผู้ประพันธ์นำสิ่งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การเดินทาง ธรรมชาติ วัตถุหรือสิ่งของ การต่อสู้แข่งขัน ครุ ภาษาหรือพื้นที่ปิดล้อม และภาพความฝัน มาอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรม ได้แก่ มุมมอง หรือแนวทางในการดำเนินชีวิตและความรัก ทำให้เรื่องที่เป็นนามธรรมสามารถเข้าใจได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิด อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor Theory) ของ Lakoff และ Johnson ที่ว่า มนุษย์เข้าใจสิ่งนามธรรมผ่านประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมกว่า และอุปลักษณ์เป็นส่วนหนึ่งของระบบความคิด มิใช่เป็นเพียงเรื่องของการใช้ภาษาเท่านั้น การใช้อุปลักษณ์ในบทเพลงของเขียนไขและวานิชมิได้ทำหน้าที่เป็นความเปรียบเทียบที่สร้างความไพเราะทางวรรณศิลป์เท่านั้น แต่ยังเป็นการสะท้อนโลกทัศน์ของผู้แต่งที่มองชีวิตและความรักผ่านธรรมชาติ การเดินทาง และประสบการณ์รอบตัว จึงอาจกล่าวได้ว่าการเชื่อมโยงชีวิตกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นลักษณะเด่นทางภาษาและเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปิน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของเพลงแนวโพล์กของที่มีถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต ความเรียบง่าย และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

การใช้คำถามวาทศิลป์ พบว่าผู้แต่งใช้คำถามโดยมิได้ต้องการคำตอบโดยตรง แต่ใช้เพื่อสะท้อนความสงสัย ความโดดเด่น ความผิดหวัง หรือการตั้งคำถามต่อชีวิตและความรัก ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ Fowler (1991 อ้างถึงใน ญฐ อังศุวิริยะ และคณะ, 2563) ที่กล่าวว่า คำถามวาทศิลป์สามารถกำกับความคิดของผู้รับสาร และกระตุ้นให้เกิดการสร้างจินตนาการหรือการตีความตามมุมมองของผู้เขียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องกลวิธีการใช้ภาษาและความเชื่อในเรื่องความรักที่ปรากฏในบทเพลงไทยสากลปัจจุบัน ของญฐ อังศุวิริยะ และคณะ (2563) ที่พบว่าคำถามวาทศิลป์เป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่เด่นกลวิธีหนึ่ง โดยเฉพาะการใช้เพื่อสะท้อนความไม่สมหวัง ความรู้สึกสูญเสีย และการใคร่ครวญเกี่ยวกับความรัก อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้พบว่าคำถามวาทศิลป์ในบทเพลงของเขียนไขและวานิชยังขยายไปสู่การตั้งคำถามเกี่ยวกับชีวิต เช่น ความหมายของการมีชีวิต ความหวัง ความฝัน เป้าหมายในการดำรงชีวิต และความไม่แน่นอนของชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะของเพลงแนวโพล์กของที่มีแก่นเนื้อหาเกี่ยวกับการสำรวจภายในจิตใจของมนุษย์และการแสวงหาความหมายของชีวิต

กลวิธีการใช้ภาษาที่โดดเด่นทั้ง 4 กลวิธีในบทเพลงของเขียนไขและวานิช นอกจากช่วยสร้างความงามทางวรรณศิลป์และสื่อสารความหมายแล้ว ยังสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกร่วมของผู้ฟังที่อยู่ในบริบททางสังคมร่วมกัน จึงทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของบทเพลงได้อย่างลึกซึ้ง พร้อมทั้งยังแสดงให้เห็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของผู้แต่ง ทำให้บทเพลงของเขียนไขและวานิชได้รับการจดจำและแตกต่างจากบทเพลงร่วมสมัยทั่วไป ซึ่งอาจเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บทเพลงของเขาได้รับความนิยม

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบกลวิธีการใช้ภาษาที่โดดเด่น 4 ประเภท ได้แก่ 1) การใช้คำสัมผัส ทั้งสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ ซึ่งช่วยสร้างความไพเราะและสื่อความหมาย 2) การใช้การซ้ำคำ ช่วยเน้นย้ำอารมณ์และความหมายของบทเพลง 3) การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตและความรัก ซึ่งนอกจากเป็นความเปรียบที่สร้างความงามทางภาษาและสื่อความหมายแล้วยังสะท้อนโลกทัศน์และระบบความคิดของผู้แต่ง และ 4) การใช้คำถามวาทศิลป์ เพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกและกระตุ้นการใคร่ครวญเกี่ยวกับชีวิต ความรัก และการดำรงอยู่มนุษย์ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คือ กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงของเขียนไซและวานิชนอกจากทำหน้าที่สร้างความงามทางวรรณศิลป์แล้ว ยังสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้แต่ง ทั้งในด้านการมองชีวิตผ่านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว และการตั้งคำถามต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงอาจกล่าวได้ว่า บทเพลงของเขียนไซและวานิชมีลักษณะใกล้เคียงกับวรรณกรรมร่วมสมัยหรือบันทึกชีวิตที่ถ่ายทอดโลกทัศน์ผ่านภาษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยและวรรณกรรม โดยใช้บทเพลงเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ภาษา การตีความ และการเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับบริบททางสังคมและประสบการณ์ชีวิต นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการนำบทเพลงและวรรณกรรมร่วมสมัยมาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมมากขึ้น เพื่อให้การเรียนรู้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน และใกล้ชิดกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์เฉพาะบทเพลงของเขียนไซและวานิชที่ผู้แต่งประพันธ์และขับร้องด้วยตนเอง ซึ่งเผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2561–2568 ดังนั้น ผลการวิจัยจึงสะท้อนกลวิธีการใช้ภาษาของเขียนไซและวานิชในช่วงเวลาดังกล่าว การนำผลไปอธิบายหรืออ้างอิงกับศิลปินหรือแนวเพลงอื่นจึงควรพิจารณาความแตกต่างด้านบริบทและลักษณะเฉพาะของผลงานร่วมด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

การศึกษารั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังบทเพลงของศิลปินแนวอื่น เช่น เพลงอินดี้ เพลงเพื่อชีวิต หรือเพลงร่วมสมัยประเภทต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะกลวิธีการใช้ภาษาและอัตลักษณ์ของศิลปินแต่ละกลุ่ม หรือศึกษาบทบาทขององค์ประกอบด้านภาพ เสียง และสื่อประกอบอื่น ๆ ที่ใช้ในการนำเสนอเนื้อหาของบทเพลงใน Music Video นอกจากนี้ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการใช้ภาษากับโลกทัศน์หรือประสบการณ์ชีวิตของผู้แต่ง เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างภาษา ความคิด และอัตลักษณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- เขียนไขและวานิช. (ม.ป.ป.). *เขียนไขและวานิช* [YouTube channel]. YouTube. สืบค้นเมื่อ 29 พฤษภาคม 2569 จาก <https://www.youtube.com/@kiankhailaewanich>
- ณฐ อังศุวิริยะ, บุษกร โกมลตรี และ จตุพร เพชรบุรณ. (2563). กลวิธีการใช้ภาษาและความเชื่อในเรื่องความรักที่ปรากฏในบทเพลงไทยสากลปัจจุบัน. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(2), 155-184.
- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2543). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2525). *วรรณกรรมวิเคราะห์*. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปนัดดา คำมาโฮม และสารณี ขาวดี. (2564). กลวิธีการประพันธ์ในกวีนิพนธ์ของพรชัย แสนยะมูล. *วารสารวิธีวรรณสาร*, 5(2), 255-281.
- ภัทราภรณ์ ละมุล. (2560). อุปลักษณะชีวิตในบทบันทึกชีวิตของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล. *วารสารวิธีวรรณสาร*, 1(2), 37-60.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. ราชบัณฑิตยสถาน.
- อรทัย สุขจีระ และกุลธิดา ทองเนตร. (2565). กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง. *วารสารอักษราพิบูล*, 3(2), 51-68.
- อันธิกา ดิษฐกิจ และทัศนาลัย บุรพาชีพ. (2555). อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ในบทเพลงความรักที่ประพันธ์โดยนิติพงษ์ ห่อนาค. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 50*. (น.337-346). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อริวัฒน์ อุตัน. (23 มกราคม 2563). เมื่อวันที่ ... มาถึง บทเรียนครั้งสำคัญในชีวิตของเขียนไขและวานิช. A Day Magazine. <https://adaymagazine.com/kiankhailaewanich/>
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press.
- Songtopia [@songtopia]. (2568, เมษายน 2). เช็กดูดีๆ ว่าคุณกำลังเข้าใจความหมายของคำว่า FOLK SONG ผิดหรือไม่? [โพสต์บน Instagram. <https://www.instagram.com/p/DH94UKdij-O/>